

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Bynaei de Calceis Hebraeorum Libri Duo

Bynaeus, Anthony

Dordraci, 1682

Caput Quartum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12835

CAPUT QUARTUM.

*Varia humilis coram Deo animi
indicia apud veteres Hebraeos
fuerunt. Etiam inceserunt nu-
dipedes. Male id colligitur ex
exemplo Achabi I. Reg. 21. 27.
vs. non discalceatum, sed sen-
sim, pedetentim, notat. Judæi
in festo expiationis nudipides.
Etiam in Tischa Be Af. Nu-
dipedalia quale festum apud ve-
teres. Multi Christiani in pu-
blicis supplicationibus nudipedes.
Nudipedalium origo non ex Ju-
deorum Jejuniis & $\omega\mu\upsilon\tau\omicron\delta\iota\kappa\eta$
petenda. Vota nudis pedibus
soluta. Berenices exemplum.
Juvenalis locus explicatur. Er-
ror Juvenalis. Judæi sabbata
non observarunt mero pede.
Alius error Justini, Petronii,
Martialis, Augusti, Strabonis.
Judæi Sabbatis non jejunarunt.
Juvenalis errorem rectè à cri-*

*ticis notatum contra Johannem
Braunium ostenditur.*

I.

A Pud Hebræos olim varia fuerunt humilis animi coram Deo & abjecti signa. Indicebant jejunii dies. In iis jacebant in sacco & cinere, & squalidi obambulabant. Ita Achabus scidis vestes suas, & sacco corpus suum operuit, & jejunavit. Ipse Rex Ninive, cum audivisset imminens exitium quod minabatur Jonas, non tantum ipse vestes regias deposuit, & induit se sacco, & sedit in cinere, verum etiam edicto sanxit, ut & homines & jumenta saccis operirentur, & nec homines, nec jumenta, nec boves, nec oves, quidquam gustarent, aut pascerent aut aquam biberent.

*I. Reg. 21.
27.*

Jon. 3. 6. 9.

II. Hebræos etiam olim incesfisse discalceatos ut coram Deo humilem & abjectum animum ostenderent, ex Achabi exemplo colligi posset, si vera foret multorum interpretum sententia qui vocem ~~ON~~ vertunt *discalceatum* Ita habent

habent Chaldæus, Syrus & Arabs, cum quibus facit R. Salomon Jarchi, & vir suo seculo Hebraicè doctissimus Sebastianus Munsterus, quomodo hunc locum etiam acce-

pit Flavius Josephus, qui *ἄνωγος* *τοῖς ποσὶ δῆγυν* nudis pedibus incessit, de Achabo dixit. Sed vocem *ἄνωγος* Joseph. Antig jud. l. 8. c. 7.

nunquam pro *discalceato* poni, sed in Hebræorum lingua non aliud significare, quam *leniter*, *sensim*, *pedetentim*, inter alios optime docuerunt viri magni Samuel Bochartus, & Johannes Coccejus, quam notionem complures interpretes agnoscunt. Neque vanum est quod conjecit Samuel Bochartus fortasse ab illo *ἄνωγος* at, quod proprie gressus tarditatem & lentitudinem sonat, *ἄνωγος* *ἄνωγος*, primo Punicè, deinde etiam Latine dictum esse, qui propter crurum vitium non nisi lente incedit: Festus:

Ἄνωγος appellantur, qui propter vitium crurum aut (forte haud) pedum plantis insistant, & attingunt magis terram, quam ambulant, quod cognomen Quintio Poëta adhaesit. Glossæ. *ὁ τοῖς ποσὶν δὲ χόμῳ ὁ ἄνωγος*. Quare cum *ἄνωγος* in Hebræo-

rum lingua non notat *discalceatum*, sed sit idem, quod *senfim*, *pedesentim*, *lente*, neutiquam Achabus incessit *discalceatus*, sed *lente*, tanquam præ mærore languens.

III. Licet vero non doceat Achabi exemplum Hebræos olim in signum humilis & abjecti animi incessisse nudipedes, tamen aliunde id abunde discimus. Non tantum sacerdotes, sed & totum populum *discalceatum* incessisse in magno expiationis die, quem *יום הכפורים* vocant, id est *diem*, vel etiam

Yoma
cap. 8. § 1.

יום הכפורים *diem expiationis*, constat & *Massecheth Joma*. עם הכפורים

אסור באכילה ובשתיה ובחיצה ובסיטה
ובנעילה הסגור ובחשיש המטה והמזל
והכלה יחצו את פניהם והחיה חנעול
את הסגור דברי רבי אליעזר וחכמים

In die expiationum prohibitum est in cibo, & in potu, & in lotione, & in unctione, & in inductione sandalii, & ministerio lecti. Rex vero & sponsa lavant facies suas, & puerpera sandalia induit.

Jonath. ad
Lev. 16. 29.
& ibid.
Drusius.

zeris. Sed sapientes prohibent. Eadem ferme habet Jonathan ad locum Levitici, in quo præceptum Dei de

de festo expiationis legitur, uti observavit vir præstantissimus Johannes Drusius: Ita enim *παρὰ φρασεως*. Affligetis animas vestras abstinendo à cibo & potu, item à procreatione liberorum, & ab absterfionibus, & à calceamentis, & ab usu lecti. Quibus similia ex Hiskuni profert: Ut die Cippurim vetitum est comedere & hibernere, ita quoque vetitum est lavare, & ungeri, & induere sandalia, & coire in lecto, eo quod hæc omnia vocantur afflictio animæ. Paria Jonathan habet ad Lev. 23. 27. *והשמית ערסו ומגדלו* à concubitu lecti, & calceamento, & ad Num. 29. 7. *מגדלו והשמית* à calceamento & concubitu. Cæterum quod ad sandalia sive calceos, id tantum de coriaceis esse intelligendum doctissimus Scheringhamius, qui tractatum Thalmudicum Joma latinum dedit, observavit, atque id probat ex Arba Turim in Hilcoth Jom Hakkippurim: *מותר ללך באנפלאות של בגד לא שנה במיה שנה ברשי הרבים* Licitum est (in illo die expiationis) incedere impiliis, nihil interest sive privatim sive publice. Scilicet *אנפלאות* impilia, id est foccos ex panno aut aliqua

Scheringhamius
ad Joma.

280 De CALCEIS HEBRÆOR.

aliqua alia materia confectos, uti
 vocem hanc significare, quæ viros
 maximos exercuit, prolixè docet
 vir summus Johannes Seldenus,
 permittunt magistri, cum perinde
 hoc sit ac si aliquis incedat discal-
 ceatus. Idem confirmat ex Me-
 nasseh ben Israel. Quæ eadem in
 Synagoga Judaica magnus Buxtor-
 fiius annotavit. *Nemo calceos, ne-
 quidem uni pedi induere debet; Sic qui
 pede uno mutilus est, ei non licet ful-
 crum seu pedem factitium alligare aut
 applicare, imprimis si sit ex corio:
 quia ex his commodum & delectatio-
 nem capit homo: Senes vero & de-
 biles, quodam morbo aut plaga labo-
 rantes, aut ii quibus frigus nocet,
 soccos laneos induere possunt, vel in
 schola in pulvillum stare. Si quis
 etiam sit in loco, ubi à scorpionibus
 est periculum, licet ei & coriaceos cal-
 ceos inducere. Sed coriaceis calceis
 præterea infirmos & vulneratos uti
 posse refert Menasse Ben Israel,
 celebris ille nuper Archysynago-
 gus Amstelodamensis. Hoc ipso
 vero expiationum die Judæos ad
 Synagogam currere nudipedes,
 vel laneis aut lineis soccis indutos,
 etiam-*

Seld. in
 cix. Hebr.
 l. I. c. 14.

Buxt. in
 Syn. jud.
 cap. 26.

etiamnum videre est.

IV. Id ipsum fiebat in celebri illo jejunio, quod quinto mense, qui *אס* *As* dicitur, celebratur, unde & communiter *תענית אס* *tischa Be As* vocatur. Videri de hoc jejunio potest vir cl. Johannes Buxtorfius. Eo die Judæos esse nudipedes, neque fas esse calceis uti, etiam observavit Johannes Braunius. Imprimis memorabile est quod Buxtorfius narrat inter ea quæ decenter ad ejus celebrationem præparandam faciunt, ex quo Mensem *As* sunt ingressi, ab ipsis Calendis, usque ad Nonas: *Calceos, inquit, nullus sutor facere debet, ne quidem aliis pro mercede: calceos novos, vel ullum aliud vestimentum novum, nemo induet.* De ipsa vero solemnii celebratione notat. *Prima vespera calceos exuunt, & nudis pedibus in scholam eunt.*

V. Ab hoc ritu originem petierunt viri eruditi sacrorum Nudipedalium, quæ apud Græcos, Romanos, Barbaros, celebrata fuerunt, ad impetrandos de cælo imbres. De his Tertullianus:

De-

Buxt. Syn.
Iud.
cap. 30.
Braun. de
Vest. Sac.
l. I, c. 30.

Tertul.
Apolog.
cap. 4.

Denique cum ab inbribus æstiva hiberna suspendunt, & annus in cura est, quidam quotidie pasti, statimque pransuri, balneis, & cauponis, & lupanaribus operati, Aquiticia Forti immolatis, Nudipedalia populo denuntiatis, cælum apud Capitolium queritis nubila de laquearibus expectatis, averfi ab ipso Deo & cælo. Cujus moris specimen aliquod in variis Galliæ locis hodieque retineri, & ad eliciendas aquas nudis pedibus loca sacra homines supplices adire, Petrus Daniel Huetius, magnum literarum & omnis eruditionis ornamentum refert. Sed & alias id factum ex Plinio discimus: *Privatim autem, inquit, contra erucas ambiri arbores singulas à muliere incitati mensis nudis pedibus recincta.* Quia Christianos veteres in supplicationibus incessisse nudipedes multis ostendit vir doctissimus Benedictus Balduinus. Quomodo & Cardinalis Borronæus, cum pestis Mediolani grassaretur, indicta sæpe publica supplicatione, nudis pedibus incessit, & plures ad eius exemplum, uti narrat vir doctissimus Martinus Gejerus. Sed Nudipe-

Huet.
Dem.
Euang.
Prop. 4.
cap. II.

Plin. l. 18.
extremo.

Bald. de
Calc. Ant.
cap. 23.

Gejer. de
Luçt. Heb.
pag. 299.

LIBER SECUNDUS. 283

dipedalia aliunde originem habere quam à solemnibus jejuniorum diebus, qui inter Judæos in magnis calamitatibus observati sunt, ego suspicor. Nudi pedalia proprium fuisse Judaici populi festum omnino perperam Thomas Dempsterus notavit ex Josephi loco, quem mox adducemus: Pro ratione quidem & necessitate temporis sæpe jejunia instituta sunt, quæ nudis pedibus à Judæis peragebantur, non tamen nudipedalia proprium festum Judaici populi fuerunt. Uti enim hodie Judæi ingruentibus in civitatem aliquam calamitatibus publicis, peste putragrassante, aut uredine aut rubigine frumentum invadente, item propter pluviarum vel defectum vel nimiam abundantiam, indicunt jejunia, ita olim etiam à sanctis patribus institutum fuit. Quæ quidem jejunia variis signis humilis animi observarunt, uti hæc hominibus quasi innata religio est, ut externis indiciis studeant declarare abjectum & humilem animum, ut divinum favorem eo magis sibi concilient. Pariter Nudipedalia ur-

gen-

Dempst.
ad Ros.
pag. 439.

gentibus necessitatibus inter gentiles instituta sunt, ut divinum favorem in se elicerent, non Judæorum exemplo sed instinctu humani ingenii quod ad talia proclive est. Putarunt enim se hac ratione Deos sibi reddituros magis propitios. Quamvis à Judæis ad Christianos veteres, & inde ad supersticiosos in Gallia hæc religio pervenisse videri possit, ad quam tamen plurimum contulit hominum ad talia proclivitas.

VI. Sed & vota nudipedes solverunt. Illustre est Berenices exemplum, quod Josephus refert:

Joseph. de
Bel. Iud.
l. 2. c. 15.

Ἐπιδήμιον ἦν, ἰνκριν. ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐχὴν ἐκτελεῖσθαι τῷ Θεῷ. Τοῖς γὰρ ἡγοσάμενοι κτ. πονηρῶν, ἢ πῶν ἄλλοις ἀνάγκαις, ἔθος εὐχεσθαι ὡς τριάκοντα ἡμερῶν, ἢ ἀποδώσειν μελλομένῃ θυσιᾷ. ὅταν τε ἀφίξει, καὶ ζυγίσσεται τὰς κόμας. ἃ δὲ τότε τελεῖσθαι βεβαίως, γυμνοπερὶ τε πρὸς τὸ βήμα τὸ ἱκέτευσε τὸ φερόμενον. Venit autem Hierosolymam ut vota Deo solveret: His enim qui morbo vel aliis necessitatibus implicantur, mos est orare per triginta dies antequam immolent hostias, abstinere quoque vino

LIBER SECUNDUS. 285

& capillos radere. Quem morem Ber-
nice illis diebus exercens, nudipes
etiam ante tribunal deprecata est Flo-
rum. De eadem Bernice Hege- Hegeſip.
l. 2. c. 8.
ſippus. In conſpectu Berenices, quæ
ſoror Agrippæ regis ad templum reli-
gionis cauſa venerat, acerbiffima eade
in populum deſæviebat: nec obſecranti
deſerendum arbitratus, cum inſervien-
tem religioni nudis pedibus adſtan-
tem videret.

VII. Hujus hiftoriæ notitia ad
Juvenalem perveniſſe videtur, qui Juven.
ſat. 6.
de Berenice canit.

— Deinde Adamas notiffimus, &
Berenices

In digito factus pretioſior: hunc dedit
olim

Barbarus inceſtæ, dedit hunc Agrip-
pa ſorori,

Obſervant ubi feſta mero pede Sabba-
tha Reges.

Vetus Juvenalis Scholiaſtes hæc de
Agrippa Auguſti nepote, & ſo-
rore ejus Julia intelligit: Sed op-
time obſervarunt viri pereruditi,
hoc omnino capiendū de Berenice
Agrippæ Regis ſorore, quæ nudo
pede ad Flori tribunal acceſſit,
cujus

286 De CALCEIS HEBRÆOR.

cujus *γυμνοποδία*, perstringit Juvenalis. Erravit tamen Juvenalis, cum Judæos dicit sua Sabbathamero, hoc est nudo, *pede observasse*. Nemo enim putet hoc unquam à Judæis factum. Est enim, & semper fuit ab eorum moribus alienissimum. Quantopere à *γυμνοποδία* absit Sabbathi supersticiosa observatio videre est in Synagoga Judaica magni Buxtorfii, cum Judæi potius quam ut incedant nudipedes omnibus vestibus sabbatinis se induerent, ut Sabbathum vel vestium luxu honorent. Sed erroris hujus origo facile indagari potest. Apud Judæos olim fuerunt varii jejuniorum dies. Præter diem expiationis, qui singulis annis ex lege Mosis jejunio celebrabatur, quatuor publica jejunia singulis annis indici solita, ex Zachariæ vaticiniis colligi potest. *Jejunium quarti, & jejunium quinti, & jejunium septimi, & jejunium decimi mensis erit domui Judæ, in gaudium & lætitiâ, & in solemnitates præclare.* Ex quo loco etiamnum Judæi quatuor jejunia publica & solemnia propter calamitates & affliccio-

Buxt. Syn.
Jud. cap.
15. 16.

Zach. 8. 19.

LIBER SECUNDUS. 287

afflictiones, quæ illis diebus olim
 patribus ipsorum contigerunt, ce-
 lebrare solent. Videri de his po-
 test Synagoga Judaica magni Bux-
 torfii, qui de singulis agit pro-
 lixe. Sed præter ea jejunia, quæ
 singulis annis statò tempore re-
 currebant, alia adhuc sæpe pro
 re nata indicebantur. Iis tempo-
 ribus quibus solemniter jejuna-
 bant, nudis pedibus incedebant
 Judæi. Cum vero Juvenalis ac-
 cepisset, nudo pede ad Flori tribu-
 nal accessisse Berenicen, & in usu
 Judæis esset ut jejunii tempore in-
 cederent nudipedes, errore sui
 ævi, sabbatha ab ipsis regibus
 mero pede, id est nudo, obser-
 vari cecinit. Scilicet cum Judæi
 non ipsis Sabbathis, hoc est sep-
 timo quoque die, quem religiose
 colebant, sed jejunii diebus nudis
 pedibus incederent, id accepit Ju-
 venalis perinde ac si Sabbathis id
 ipsum observarent. Eadem ratio-
 ne, qua errorem alium à veteribus
 commissum scimus, qui Sabba-
 thum jejunio celebrari à Judæis
 volunt. Hanc communem quon-
 dam opinionem fuisse, non inepte
 quis

Buxt. Syn.
 Iud. cap.
 30.

Iust. l. 36.
cap. 2.

quis colligat ex his Iustini verbis: Moses, Damascena antiqua patriare-
petisa, montem Synan occupat, quo sep-
tem dierum jejunio, per deserta Ara-
bia cum populo suo fatigatus, cum
 tandem venisset, septimum diem more
 gentis Sabbatum appellatum, in omni
 ævum jejunio sacravit: quoniam illa
 dies famem illis erroremque finierat:
 Eundem errorem passim, apud
 Poëtas qui Judaicam gentem exa-
 gitant, reperimus. Petronius in
 Epigrammate quo Judæos pro-
 scindit:

Et non Jejuna Sabbata lege premit.

Martialis quoque:

Quod jejunia Sabbatariorum:

h. e. Iudæorum, qui Sabbata je-
 junio celebrant. Idem ipse Augu-
 stus apud Suetonium putavit. Ne
 Judæus quidem, scribit, mi Tiberis
 tam diligenter Sabbatis jejunium ser-
 vat, quam ego hodie servavi, qui in
 balineo demum post horam primam no-
 ctis duas buccas manducavi, priusquam
 ungi inciperem. Neque ab hoc er-
 rore immunis fuit Strabo. Sed
 nihil à Judæorum moribus magis
 alie-

Suet. in
vita Aug.
cap. 76.

Strabo
Geogr.
lib. 16.

alienum est quam Sabbatum jejunio celebrare in quorum ritualibus etiam hoc nostro tempore legitur genio indulgendum Sabbathi die.

Quia jucundas aliquot historias, hoc est ridiculas fabellas, quales nempe dignæ sunt cerebro Rabbiorum, in Talmude suo habent, quibus voluptas & deliciae summus Sabbathi honor esse probantur.

Videri potest Tractatus Talmudicus *traw* sive *de Sabbatho*, quem Sebastianus Shavidius Latinum dedit, itemque quæ observata sunt in Synagoga Judaica magno Buxtorfio.

Ut nunquam Iudæi sabbatha sua jejunio celebrarint.

Unde neque in sacris monumentis, aut Iudæorum commentariis, ullum hujus moris vestigium occurrit.

Sed & hujus erroris origo patet. Veteres cum à Iudæis crebra jejunia servari viderent, etiam putarunt ipsum Sabbathum, id est septimum diem, quem religiose colebant, jejunio celebrari.

Optime hoc observavit Magnus Casaubonus.

Romani, inquit, *qui*

norant crebra ab iis usurpari jejunia,

sum præcipua castimonia Sabbathum

ab

ab

ab

ab

ab

ab

ab

Buxt. Syn.
Iud.
cap. 15,

Casaub. ad
Suet.
Aug. c. 76.

N

ab

ab iisdem celebrari viderent, ignari morum ejus gentis, id sibi temere persuaserunt. Atque uti ex crebris Iudæorum jejuniis putarunt Romani etiam Sabbata jejunio celebrari, ita Iuvenalis, qui sciebat Iudæos diebus jejunii nudis pedibus incedere, id etiam de Sabbatho sibi persuasit: unde cum historiam de Bernice referret, quæ nudis pedibus coram tribunali Florum deprecata est, cecinit,

Observant ubi festa mero pede Sabbata reges.

Braun. de
Vest. Sac.
Hebr. l. 1.
cap. 3.

Hæc cum sint certissima, nescio cur vir Doctissimus Iohannes Braunius Iuvenalem defendere, ac si à Criticis sine causa inscitiae accusatus esset, voluerit, & Sabbata apud Iuvenalem de jejuniis explicarit: Postquam monuisset Iudæos in die expiationum, itemque *tischa be Af* nudis pedibus incedere, & ad hæc sibi videri Iuvenalem respexisse: Ergo nudo pede, inquit, observant Sabbata, id est, jejunia. Præsertim diem expiationum, qui vocatur שבת שבתן quasi diceret, Sabbatum quietis. Levit. cap.

LIBER SECUNDUS. 291

cap. xvj. Quod velim Criticos obser-
 vasse, ne Juvenalem impostero in-
 scitiæ accusarent, quasi per Sabbata
 intellexisset, diem illum, qui singulis
 hebdomadibus recurrit, id est, diem
 Saturni, quo die sane non jejuna-
 bant, nec etiam nude pede incedebant.
 Sane Juvenalem Sabbata dixisse je-
 junia non credo Braunium facile
 probaturum. Vocant quidem Iu-
 dæi diem expiationum שבת שנתון
 sed tam doctum fuisse Juvenalem
 qua ratione adstruet? Cum Augu-
 stum, Strabonem, Iustinum, in
 illo errore fuisse, Iudæos Sabba-
 tum, id est, septimum diem obser-
 vasse, ut diem jejunii, ipse vir
 doctus non ignoret, nescio cur sibi
 persuaserit aliter putasse Juvena-
 lem, quam Iudæos Sabbata, id est
 septimum diem, qui singulis heb-
 domadibus recurrit, nudo pede
 observare. Nam uti alii erra-
 runt, qui Iudæos Sabbatis jeju-
 nia servare existimarunt, ita Ju-
 venalis erravit, qui festa Sabba-
 ta mero pede observare Reges
 dixit, quod optime Critici monue-
 runt.